

De Israëlieten staan op het punt 40 jaar na de bevrijding uit het slavenhuis Egypte vanuit het Over-Jordaanse de oversteek over de Jordaan te maken naar het aan hun voorouders beloofde land. Ze worden door de 120-jarige Mozes toegesproken .

Hij doet een dringend beroep om te bedenken dat de HEER hun God niet anders van hen vraagt dan dat ze ontzag voor Hem tonen, de weg volgen die Hij hun wijst, Hem liefhebben, Hem met hart en ziel dienen en zijn geboden en wetten naleven.

Dat is er de consequentie van dat de HEER, soeverein in zijn doen en laten, niemand gehoorzaamheid noch verantwoording verschuldigd, ooit voor hun voorouders liefde opvatte. En uit alle volken uitgerekend hen, hun nazaten, heeft uitgekozen.

Daarom, besnijdt uw hart en wees niet langer halsstarrig.

En hoe halsstarrig kan een volk zijn. Mozes heeft hen er even tevoren aan herinnerd dat hij in opdracht van de HEER twee nieuwe stenen platen moest uithakken. Ter vervanging van het eerste paar dat hij had stuk geslagen toen hij had gezien hoe de Israëlieten zich te buiten gingen in een dans om een gouden kalf. Het dieptepunt van de woestijnreis.

Wees niet langer halsstarrig!

Besnijdt uw hart!

Want dat hart wil wat.

In het evangelie voor deze zondag laat Jezus er ook geen enkele twijfel over bestaan dat heel ons bestaan in deze wereld, te midden van de mensen met wie we leven, wonen en werken, terug te herleiden is tot ons hart. Tot wat er in dat hart van ons woont. Tot wie daar in woont.

Waarom, aan wie heb je je hart verloren?

Waar, bij wie ligt je inspiratiebron?

Waar, bij wie vind je de grond onder je bestaan?

Het evangelie voor vandaag staat ongeveer in het midden van het Marcusevangelie. Het is misschien ook wel het hart daarvan. En beantwoordt het helemaal aan wat Marcus voor ogen stond toen hij zijn evangelie schreef en waaraan hij als titel meegaf 'begin van het evangelie van Jezus Christus'.

Begin, beginsel, fundament, basis, bron,- het is maar welk woord we er voor kiezen, maar Marcus heeft met zijn evangelie zeker bedoeld ons , die Jezus achterna willen leven, daarvoor grond onder de voeten te geven.

Leven Jezus achterna, leven vanuit het begin dat ons in en met zijn leven in ons midden gegeven is, dat is een leven vanuit het hart.

Vanuit wie daarin woning heeft gevonden.

Laat dat die God zijn in wie Jezus geloofde en in wiens geest hij zijn leven leefde.

En zou dat een andere God zijn dan de HEER, die zo centraal staat in het beroep van Mozes op de Israëlieten?

Die handelt zonder aanzien des persoons. Die onomkoopbaar is.

Weduwen en wezen recht verschaft.

Vreemdelingen in bescherming neemt, ze van voedsel en kleding voorziet.

Die God dus!

Hoe anders is de God die de Farizeeën en enkele uit Jeruzalem overgekomen Schriftgeleerden menen hoog te moeten houden in de tradities die van ouder op ouder zijn overgegaan en waarvan al lang vergeten is wat daarachter schuilt.

Ze zien hoe het een druk komen en gaan is van mensen met hun zieken wanneer Jezus met zijn leerlingen voet aan wal gezet heeft in het gebied van Gennesareth.

Zien ook dat enkele leerlingen van Jezus met ongewassen - in hun ogen onreine - handen brood eten.

Wat voor hen voldoende reden is om Jezus er op aan te spreken.

Of het hun daarbij alleen gaat om op te komen voor een in hun ogen geschonden traditie van rein en onrein?

Komt hier soms sociale ongelijkheid aan het licht? En dat dan religieus gekleurd?

Het voorval speelt zich immers af in Galilea. Waar de mensen wonen van wie in Jeruzalem gezegd wordt dat ze de wet niet kennen. En zouden er zijn die deze kennen, hoe zouden die zich in hun bestaan vol onzekerheid de luxe kunnen veroorloven die na te leven? En komt ook Jezus niet uit Galilea? En zijn leerlingen, van beroep vissers?

Hadden de Farizeeën en Schriftgeleerden van die leerlingen een ander gedrag kunnen verwachten? Stond het voor hen vast wat ze van Jezus, een rabbi uit het Galilese Nazareth, als reactie konden verwachten?

Maar willen ze Hem toch laten voelen hoe ze over Hem en zijn leerlingen denken?

Uit Jezus' reactie blijkt dat hun kritiek Hem diep geraakt heeft. Gekwetst ook.

Hij gaat er hard in. Noemt hen huichelaars.

Verklaart op hen van toepassing de profetie van Jesaja over het volk dat de HEER eert met de lippen maar hun hart ver van Hem is, Hem tevergeefs eert want ze onderwijzen hun eigen leer, voorschriften van mensen!

Als terloops heeft Marcus voor zijn lezers nog een toelichting gegeven over de traditie van het handenwassen bij de Farizeeën en alle andere Joden. En hoe er ook nog andere tradities zijn zoals het schoonspoelen van bekers, kruiken en ketels.

Maar is die toelichting niet overbodig?.

Zijn eerste lezers zijn immers christengeworden Joden, en dus nog vertrouwd met de overgeleverde tradities van het joodse volk!

Maakt Marcus met deze volstrekt overbodige toelichting duidelijk hoezeer hij geraakt is door de onbenulligheid en hypocrisie van de aanval op leerlingen van Jezus en daarmee op Jezus zelf?

Dat hij in die aanval geproefd heeft het dedain van de Jeruzalemse elite naar de mensen van Galilea?

In hun ogen tweederangsburgers, verstoken van de toegang tot de God van Israël?

Marcus' geraakt zijn is voor hem reden om in een verhaal Jezus uitvoerig aan het woord te laten over het gevaar dat door vast te houden aan tradities van voorouders het woord van God wordt ontkracht.

En hebben ook wij ons dat niet aan te trekken?

Zou het niet van hoogmoed en van gebrek aan zelfkennis getuigen als wij dachten buiten schot te blijven?

Want ook binnen het christendom zijn de door cultuur bepaalde voorschriften en gedragsregels vaak verheven tot door God gegeven geboden. Werd, wordt afwijken van die voorschriften en gedragsregels tot 'zonde' bestempeld.

Is het inzicht voldoende doorgedrongen dat door mensen verordende regels en geboden niet met de wil van God hebben te maken maar veeleer met wat mensen denken dat de wil van God is!

Wanneer Jezus de menigte weer dichtbij geroepen heeft neemt Hij er afstand van dat een mens onrein wordt door wat van buitenaf in hem komt. Wat vanuit de mens naar buiten komt maakt hem onrein.

Als Hem even later in de beslotenheid van een huis daarover door zijn leerlingen uitleg gevraagd wordt, gaat Hij daarin heel ver.

Volgens Marcus is daarvan de onontkoombare consequentie dat Jezus alle spijzen rein verklaart!

Raken we daarmee niet het hart van een leven dat geleefd wil worden Jezus achterna?

Dat hart heeft allesbehalve te maken met fatsoensnormen, met burgerlijk fatsoen, met etiquette of

hoe we onze intermenselijke gedragsregels ook willen benoemen.

Dat hart is dat van de joodse godsdienst. Van die van Jezus. Van die van Mozes. Waarin God dienen zichtbaar wordt in het dienen van mensen.

Weduwen en wezen recht verschaffen.

Vreemdelingen in bescherming nemen.

Hen niet alleen voorzien van voedsel en kleding.

Hen behandelen met liefde!

Kortom, beeld en gelijkenis zijn van de Schepper.

Zo worden we genoemd in het lied waarmee de Schriften van Israël beginnen.

Wij, beeld en gelijkenis van God!

Daarom geeft Hij in de Tien Woorden ons ook te verstaan geen beeld van Hem te maken, niet met wat in de Hemel is, niet met wat op de aarde of onder de aarde is.

Hij is niet af te bakenen, te vangen in welk beeld dan ook, niet te definiëren.

Hij heeft zichzelf gedefinieerd in de Naam die Hij als antwoord geeft op de vraag van Mozes naar zijn naam, 'Ik zal zijn wat Ik zijn zal'. 'Ik ben er!'

En daarin is ook ons leven gedefinieerd.

Wat dat betekent?

Lees Marcus' verhaal over Jezus, de man uit Galilea.

De man van wie we zeggen dat Hij bij uitstek naar de Vader aardt.

Hem achterna leven dus.